Giants Of #5: Books of the Gaonim

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Halachot Pesukot and Halachot Gedolot

1. Tosafot Beitzah 14a איכא

וכן פסק רב יהודאי גאון בהלכות פסוקות וכן יש מנהג הלכה למעשה...

And so Ray Yehudai Gaon ruled in *Halachot Pesukot*, and this is the halachah as it is practiced...

2. Pirkoi ben Baboi, describing Rav Yehudai Gaon

ועוד אמר מר יהודאי ז"ל. שמעולם לא שאלתם אותי דבר ואמרתי לכם אלא דבר שיש לו ראייה מן התלמוד ולמדתי הלכה למעשה מרבי ורבי מרבו. אבל דבר שיש לו ראייה מן התלמוד ולא היה בידי הלכה למעשה מרבי או שהיה בידי הלכה למעשה מרבי ואין לו ראייה מן התלמוד והיה בידי הלכה למעשה מרבי.

And Mar Yehudai z"l also said, "You never asked me something and I responded with anything other than that which could be proved from the Talmud and which I learned as practical halachah from my Rebbe, and my Rebbe from his Rebbe. But that which could be proved from the Talmud but I did not have as practical halachic guidance from my Rebbe, or that which I had as practical halachic guidance from my Rebbe but for which I did not have proof from the Talmud, I did not tell you. Only that which I had as Halachah from the Talmud, and for which my Rebbe gave me practical halachic guidance."

3. Tosafot Succah 38b שמע

מי שאינו יודע לקרות ולא לענות אם שמע [הלל] וכיון את לבו לשמוע, אף על פי שלא ענה יצא. וכן למתפללין בצבור ושליח צבור אומר קדושה או 'יהא שמיה רבא מברך' ישתקו מתפלתן וישמעו, והרי הן כעונין, ולכשיגמור קדושה יחזרו לתפלתן. וכן יסד רב יהודאי גאון בה"ג כדפירש בקונטרס.

One who does not know how to recite or answer [Hallel], if he hears it and turns his heart to hear it, then he has fulfilled his obligation even if he did not answer. And also those who pray communally, and the *shaliach tzibbur* said Kedushah or "Yehei shemeih rabbah mevorach", they should be silent from their prayer and listen, and it is as though they are responding. And when he finishes Kedushah they should return to their prayers. And so established Rav Yehudai Gaon, Baal Halachot Gedolot, as explained in Rashi.

4. Pirkoi ben Baboi on Israeli practices

שמענו שבאו אצלכם תלמידים מישיבה ומהן שהן שכני בארץ ישראל ולמדו מנהג ארץ ישראל. ובעונותינו גזר שמד ונסתלקה ישיבה מארץ ישראל (ועכשו) חמש מאות שנה חזר שמד עליהם שלא יתעסקו בתורה ונהגו מנהג השמד ולא הניחו מנהג השמד עד היום. ומקצתן מצאו ספרים של משנה ושל מקצת תלמוד גנוזים. וכל אחד ואחד עוסקין בספרים ופירש לדעתו מה שעלה על לבו. מפני שלא השיגו...

We have heard that students from a yeshiva have come to you, some of them residents of the Land of Israel, and they taught the customs of the Land of Israel. In our sins, there were decrees of destruction and the yeshiva left the Land of Israel, and for 500 years destruction has been there, prohibiting Torah study, and they practiced customs of the period of destruction and they did not leave the customs of the period of destruction until today. And some of them found books of mishnah or of part of the Talmud hidden away. And each one studies the books and explains according to his view, what arises in his heart...

5. The Book of Eldad haDani

[The tribe of Dan] dedicated themselves to battle Yeravam. Gd saw their intent was good, and He saved them from bloodshed. The entire tribe of Dan announced, "Flee, sons of Dan, and leave Israel and go to Egypt!" But their leaders took counsel and said, "But the Torah of Moses says, 'You shall not return this way again,' how shall we descend to Egypt?"... Gd gave them a good spirit, and the Danites ascended to Nachal Kishon and traveled by camel and camped until they reached Ethiopia. They found a good and rich land, a spacious land, a land of gardens and orchards and fields and vineyards. And the Ethiopians would not let them live with them, until they made a covenant with them, for they feared them. The Ethiopians paid tribute to the Danites...

Seder Rav Amram Gaon

6. Some of the HaRachamans from Seder Rav Amram Gaon

הרחמן יצילנו ממיתה משונה. הרחמן יצילנו מיסורין קשים. הרחמן יצילנו מחבוט הקבר. הרחמן יצילנו מחלול השם. הרחמן יצילנו מכל צרה וצוקה. הרחמן ישים עלינו שלום. הרחמן יאיר עינינו במאור תורתו. הרחמן יצילנו מחליים רעים. הרחמן יצילנו מדינה של גיהנם. הרחמן יצילנו מעניות. הרחמן יצילנו מכל מיני שמד. הרחמן יצילנו מכל מיני שמד. הרחמן יצילנו מכל מיני פורעניות.

Midrash Rabbah

7. Dr. Tamar Kadari, שיר השירים במדרש שיר העריכה במדרש pp. 391-392

https://www.academia.edu/42878853/Tamar_Kadari_On_the_Redaction_of_Midrash_Shir_haShirim_Rabbah_dissertation Hebrew

במחקר קיימות ארבע גישות מרכזיות בשאלת קהל היעד עבורו נוצר החומר המצוי בחיבורים המדרשיים. הראשונה סבורה כי החיבורים נוצרו בעיקר מדרשות שנאמרו לפני הציבור הרחב. איסוף החומרים יחד על ידי עורך מאוחר אינו מטשטש את העובדה שהתוכן משקף דרשות שבעל פה שנועדו לקהל רחב של מאזינים. לפי עמדה אחרת, החיבורים נוצרו מדיונים של תלמידי חכמים ומוריהם בין כתלי בית המדרש. החומר יועד לאליטה מצומצמת של תלמידי חכמים, ובשלב מאוחר יותר כונס וגובש על פי עקרונות הדומים לאופן הלימוד בבית המדרש. עמדה שלישית היא, כי החיבורים נוצרו כספרות מקצועית עבור דרשנים ומורים. המדרשים הם בעצם ספרי מקורות, שנועדו לעזור בהכנת דרשות לקהל או שיעורים לתלמידים. גישה זו מצמצמת עוד יותר את נמעניהם של המדרשים משקפים בעיקר את מלאכתם של המדרשים הומפים בעיקר את מלאכתם של העורכים ואת טעמם הספרותי ומטרותיהם.

In the research there are four central approaches to the question of the target audience for which the material found in midrashic compilations was formed.

- The first [approach] thinks that the compilations were formed primarily of midrashim stated before the broad community. The collection of these materials by a later compiler does not change the fact that the material presents oral lectures meant for a broad community of listeners.
- In another view, the compilations were formed from debates of scholars and their teachers between the walls of the study hall. The material is meant for a narrow elite of scholars, and at a later stage it was collected and formed via principles which resemble the style of learning in the study hall.
- A third approach is that the compilations were formed as a professional literature for speakers and teachers. The midrashim are sourcebooks, meant to help prepare lessons for the community or for students. This approach further narrows the target of the midrashim.
- A fourth approach is that the compilations of midrash combined various materials, but they do not represent the sources from which they were combined. The midrashim represent primarily the work of the compilers and their literary reasons and goals.